ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ὁ ποιητὴς Σαντέγ εἶχε τὴ συνήθεια νὰ ἀναπαύεται ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὸ σπίτι του μόλις ἐσουρούπωνε.

Κάποιο βράδυ θέλησε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν ναὸ τοῦ Ἁγίου Βίκτορος, στὸν ὁποῖον εἰρυλάσσοντο θαυμάσια ἔργα τέχνης. Ὁ θυρωρός, ὅμως, τοῦ ναοῦ ἀρνήθηκε νὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ τὴν εἴσοδο, μὲ τὴν δικαιολογία ὅτι ἦταν ἀργά.

Ὁ ποιητής μας, βλέποντας ὅτι μὲ τὶς παρακλήσεις καὶ τὶς ἱκεσίες δὲν κατόρθωνε νὰ κάμψῃ τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην τοῦ θυρωροῦ, τοῦ ἔδωλε στὸ χέρι μὲ τρόπο ἕνα χρυσὸ εἰκοσόφραγκο. Ὁ θυρωρὸς ἄνοιξε τότε ἀμέσως τὴν πόρτα καὶ ὑποδέχθηκε μὲ τὸ γλυκύτερο μειδίαμά του τὸν γενναιόδωρο ποιητή.

Μόλις ὁ Σαντεγ μπῆκε μέσα, παρεκάλεσε τὸν θυρωρὸ νὰ τοῦ φέρῃ μερικὰ βιβλία ποὺ εἶχε λησμονήσει σ' ἕνα πάγκο, ἔξω ἀπὸ τὸ ναό. Ὁ ὑποχρεωτικώτατος θυρωρὸς ἔσπευσε νὰ ὑπακούσῃ, μόλις ὅμως, βγῆκεν ἀπὸ τὸ ναό, ὁ πονηρὸς ποιητὴς ἔκλεισε ἐρμητικῶς τὴν πόρτα καὶ τὴν ἀμπάρωσε ἀπὸ μέσα. Ὁ θυρωρὸς ὁ ἀποῦς, σημειώσατε, ἦταν μὲ τὰ νυχτικά του, μόλις ἀντελήφθη τὴν παγίδα στὴν ὁποίαν εἶχε πέσει, ἄρχισε νὰ παρακαλῆ τὸν ποιητὴ νὰ τοῦ ἀνοίξῃ.

—Ἀδύνατον! ἀτήντησε ὁ Σαντέγ. Τέτοια ὥρα ἀπαγορεύεται ν' ἀνοίγῃ ἡ πόρτα...

—Ἐγώ, ἐν τούτοις, ἐκλαυθμήρισεν ὁ θυρωρός, σᾶς ἄνοιξα προηγουμένως...

—Ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας μοῦ ἄνοιξες, σοῦ ἀνοίγω καὶ ἐγώ!... ἀτήντησεν ὁ Σαντέγ.

Ὁ θυρωρός, θέλοντας καὶ μή, ἀναγκάσθηκε νὰ ἐπιστρέψῃ στὸν ποιητὴ τὸ χρυσὸ εἰκοσόφραγκο. Καὶ τότε ὁ Σαντέγ ἔσπευσε νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὴν πόρτα.

* * *

Ὁ διάσημος ζωγράφος Ζουβενέ, μὴ ἔχοντας κάποτε τί νὰ κάμῃ, ἐσχεδίασε μὲ μιὰ κιμωλία, πάνω στὸ μουσαμᾶ τοῦ παρκέτου τοῦ δωματίου του, τὸ πορτραῖτο ἑνὸς ἀπόντος φίλου του. Ἡ ὁμοιότης, ὅμως τοῦ προχείρου αὐτοῦ πορτραίτου ἦταν τόσο καταπληκτική, ὥστε οἱ θαυμασταὶ τοῦ ζωγράφου ἀπέσπασαν τὸ κομμάτι αὐτὸ τοῦ μουσαμᾶ ἀπὸ τὸ πάτωμα. Τὸ πορτραῖτο αὐτὸ θεωρεῖται ὡς ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα τοῦ Ζουβενέ, σήμερα δὲ ἔχει ἀμύθητη ἀξία.

* * *

Ὁ στρατηγὸς ντὲ Βιβόν, ἔγραψε κάποτε ἀπὸ τὴν Μεσσήνη, ὅπου ἦταν στρατοπεδευμένος, μιὰ ἐπιστολὴ στὸν βασιλέα Λουδοβίκο 14ο, ἡ ὁποία ἐτελείωνε ἔτσι: «Γιὰ νὰ ἀποβῇ νικηφόρος ὁ ἀγών, μᾶς χρειάζονται ἀπαρεγκλίτως δέκα χιλιάδες ἄνδρες...»

Ὁ γραμματεύς του, ὅμως, ντὸ Τερρόν, στὸν ὁποῖον παρέδωκε τὸ γράμμα γιὰ νὰ τὸ ταχυδρομήσῃ, πρωτοῦ τὸ σφραγίσῃ ἐπρόσθεσε ἀντὶ ὑστερογράφου:

«... καὶ ἕνας καλὸς στρατηγός!»

περιφερείας των.

Ὅταν οἱ χωροφύλακες εἶδαν ὅτι παντοῦ τοὺς μισοῦσαν, δὲν ἄργησαν νὰ γίνουν κι' αὐτοὶ φίλοι καὶ σύμμαχοι τῶν ληστῶν!...

Ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς χωροφύλακας μοῦ ἔλεγε μιὰ μέρα: ....

—Γιατί νὰ μὴν τοὺς ἀποστηρίξουμε αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, ἀφοῦ κανεὶς δὲν φροντίζει γιὰ μᾶς, ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ κυβέρνησις μᾶς ἐγκατέλειψε στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ;

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὁ χωροφύλαξ ἔγινε στὴν Ἑλλάδα ὁ καλύτερος φίλος τοῦ ληστοῦ, ἐφ' ὅσον οἱ πολιτικοί του καὶ οἱ ἀρχηγοί του τὸν ἄφησαν γυμνὸ καὶ πεινασμένο.

Οἱ πολιτικοὶ δὲν εἶχαν καιρὸ νὰ ἐνδιαφερθοῦν γιὰ τὰ ὄργανα τῆς τάξεως. Εἶχαν δικά τους, ἀτομικά τους συμφέροντα νὰ κυττάξουν. Κ' ἔτσι ἡ ἀνόμαλος πολιτικὴ κατάστασις, ἡ συχνὲς ἀλλαγὲς τῶν Κυβερνήσεων, ἡ ὀργιάζουσα ληστεία, εἶχανε μεταβάλει τὴν Ἑλλάδα σὲ μιὰ χώρα ἀναρχίας.

Ποιὸς ἔφταιγε γιὰ τὴν λυπηρὰν αὐτὴν κατάστασι; Ἡ ἴδια ἡ Ἑλλάδα μήπως; Καθόλου! Ὅλη ἡ εὐθύνη βαρύνει τὴν Εὐρώπη. Αὐτὴ εἶχε ἀναλάβει τὴν πολιτικὴ διαπαιδαγώγησι τοῦ μικροῦ αὐτοῦ καὶ ἐνδόξου βασιλείου. Εἶχε ἀποφασίσει νὰ κάνῃ τὸν Ἑλληνικὸ λαό, ἕνα λαὸ συνταγματικό, καὶ νὰ τοῦ μεταδώσῃ τὸν πολιτισμό της. Δησμόνησε, ὅμως, ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς μόλις εἶχε ἀπαλλαχθῆ ἀπὸ τὰ δεσμὰ πολυετοῦς δουλείας καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ περάσουν πολλὰ χρόνια γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐνομίας, ὅπως τὰς ἀντιλαμβάνονται οἱ Εὐρωπαῖοι.

Ἂς μὴν κατηγορῆ λοιπὸν ἡ Εὐρώπη τὴν Ἑλλάδα!»

ΚΟΜΗΣ ΝΤΕ ΓΚΟΜΠΙΝΩ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ

Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ ΣΤΑ ΛΕΧΑΙΝΑ

Τὸ λουλουδοστόλισμα τῶν αὐλῶν. Ἡ πρωτομαγιάτικη δροσιά. Οἱ γέροι τροβαδοῦροι. Τὸ μαγιόπουλο. Τὰ αὐτοσχεδιαζόμενα τραγούδια. Τὸ τραγοῦδι τοῦ ἄρχοντα. τοῦ καπετάνιου. Τί ἐγίνετο ἄλλοτε κτλ. λτλ.

Ἀπὸ τὸ βράδυ τῆς παραμονῆς τῆς Πρωτομαγιᾶς, τὸν παλιὸ καιρό, στὰ Λεχαινά, ἡ κοπέλλες τοῦ χωριοῦ φοροῦσαν ἄσπρο μαντῆλι στὴ κεφάλι, καθάριζαν τὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν, σκόρπιζαν παντοῦ λουλούδια κὶ κρεμοῦσαν στεφάνια στὶς πόρτες. Τὴν αὐγή, πρὶν καλοξημερώσῃ ἔτρεχαν, παρέες-παρέες, στὴν ἔξοχη γιὰ νὰ πάρουν ἀπ' τὶς βρύσες τὴν πρωτομαγιάτικη δροσιά, μὲ τὴν ὁποία θὰ ἔπλεναν τὸ πρόσωπό τους κάθε πρωΐ, ὅλο τὸ χρόνο.

Ὅλο τὸ πρωΐ γύριζαν στὸ χωριὸ τέσσερες γέροι, κρατῶντας ἕνα μεγάλο μπουκέτο σὲ σχῆμα κώνου. Στὸ κάτω μέρος τοῦ μπουκετου αὐτοῦ ἦταν κρεμασμένο ἕνα κουδουνάκι. Οἱ γέροι τραγουδοῦσαν ὅλοι μαζύ, ἐνῶ ἕνα ὠμορφο παιδί, ποὺ συμβόλιζε τὸ Μάη, ντυμένο μὲ χρυσοκέντητη φουστανέλλα, τουζλούκια καὶ φέρμελη καὶ σκεπασμένο μὲ λουλούδια καὶ στεφάνια, χόρευε ἀμεσά τους, ἀκολουθώντας τὸ ρυθμὸ τοῦ τραγουδιοῦ. Τὰ περισσότερα ἀπ' αὐτὰ τὰ τραγούδια αὐτοσχεδιάζονταν ἐκείνη τὴν ὥρα ἀπ' τοὺς γέρους τραγουδιστάς, οἱ ὁποῖοι ταίριαζαν τραγούδια γιὰ τὶς νιές, τὶς νιόνυφες, τὶς παρθένες, τὶς χῆρες κλπ.

Παραθέτουμε ἐδῶ μερικὰ ἀπ' τὰ χαρακτηριστικώτερα τραγούδια τῆς πρωτομαγιᾶς. Στὸ νιὸ ποὺνε γιὰ παντρειὰ π. χ. λένε τὸ παρακάτω τραγοῦδι:

Ὁ γιὸς τοῦ ἀρχόντου κίνησε νὰ πάῃ ν' ἀρρεβωνιάσῃ
μὲ τετρακόσιους ἄρχοντες, μ' ἐννιὰ ζευγίες παγνίδια.
Ἐπῆγαν κι' ἀρρεβώνιασαν καὶ γύρισαν ξοπίσω,
ἐπῆγαν κι' ἀπεξέφανε σ' ἕνα πλατὺ μεντάνι,
ἐμπῆξαν τὰ κοντάρια τους κι' ἔδεσαν τ' ἀλογά τους,
ἔστρωσε ὁ νιὸς τὴ γοῦνα του κι' ἔκατσε ἡ κόρη ἀπάνω
κι' ἔβγαλε ἀπ' τὰ δισάκκια του ἀρράτα παξιμάδια.
—Φάγε ψωμὶ, φάγε λιγνὴ, φάγε γαιτανοφύδια.
—Ἐσὺ νὰ φᾶς, λεβέντη μου, ἀποῦσαι κοπιασμένος.
Ἐγὼ ἔφαγα στὴ μάνα μου κι' εἶμαι θεραπεμένη.
Οὔλος ὁ κόσμος σ' ἀγαπᾶ σ' ἀνατολὴ καὶ δύσι.
Χόρευε, Μάη μ', χόρευε καθὼς χορεύεις πάντα,
καθὼς χορεύουν ἡ ἐπορφὲς καὶ τ' ἄξια παλληκάρια.

Στὸ σπίτι τοῦ νέου κοπελιοῦ, οἱ γέροι τροβαδοῦροι λέν' αὐτὸ τὸ τραγοῦδι:

Ἐλᾶτε νὰ παινέσουμε αὐτὸ τὸ παλληκάρι
ὁποῦναι ρουσομούστακο κι' ἔχει μεγάλη χάρη.
Νὰ τοῦ ἀγοράσουμε ἄλογο, σέλλα καὶ σαλιβάρι
νὰ περπατάῃ νὰ χαίρεται στοὺς κάμπους καβαλλάρης.
Τοῦ ἔκόπη τὸ σκαλόλουρο καὶ τῶφυγε ὁ πετρίτης.
Μήτε σὲ πέτραν ἔκατσε, μήτε σ' ἐλιᾶς κλωνάρι,
μονάχα ἐπῆγε κι' ἔκατσε σὲ κόρης τὴν ἀγκάλη.
—Πετρίτη, ποῦναι ὁ ἀφέντης σου κι' ἐμένανε ὁ καλός μου;
—Κάτου στοὺς κάμπους ἔρχεται, μαζώνει παλληκάρια,
μαζώνει νιοὺς γιὰ πόλεμο καὶ γέροντας γιὰ ὁρμηνεία,
νὰ πᾶν νὰ πολεμήσουνε δυὸ-τρεῖς μεγάλες χῶρες:
τὴν Πρέβεζα γιὰ τὸ φλουρί, τὴν Ἄρτα γιὰ τ' ἀσήμι
καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι γιὰ τὴ Χριστιανοσύνη.

Στοὺς γέροντες πάλι λέγαν το ἑξῆς τραγοῦδι:

—Ἀφέντη μου, ἀφεντούλη, πέντε βολὲς ἀφέντη,
πέντε βολὲς ἀφέντεψες καὶ πάλι ἀφέντης εἶσαι.
Ὅταν φορᾶς τὰ κόκκινα, κόκκινος πύργος εἶσαι,
ὅταν φορᾶς τὰ πράσινα, τὴ θάλασσα θωμώνεις
κι' οὔθε πατήσῃ τ' ἄτι σου πηγάδια φανερώνει,
πηγάδια λευκοπήγαδα, μαλαματένιες βρύσες.

Οὔλες ἡ βάγιες τοῦ ἀφεντὸς ἐκεῖ πᾶν καὶ γιομιζοῦν
καὶ μιὰ βαγιά, μικρὴ βαγιὰ δὲ θέλει νὰ γιομίσῃ.
Ἄλλες βαγιὲς τὴν ἀρωτοῦν, ἄλλες βαγιὲς τῆς λένε:
—Βαγιά, γιὰ δὲν παίρνεις νερό, βαγιά, γιὰ δὲ γιομίζεις;
—Μιτσος ἐγὼ ἦρθα γιὰ νερό, μήπως γιὰ νὰ γιομίσω;
Ἤρθα νὰ ἰδῶ ὁ ἀφέντης σου πῶς στρώνει, πῶς κοιμᾶται,
πῶς πέφτουν τ' ἄνθια ἀπάνου του, τὰ ρόδα στὴν πωδιά του
καὶ τὰ ὥμορφα τριαντάφυλλα φιλοῦν τὰ μάγουλά του.